

ZKUŠENOSTI Z ORGANIZACE SOUČINNOSTI MEZI SILAMI A PROSTŘEDKY PVO VE SPOLEČNÉM PROSTORU

Organizace součinnosti vojska PVOS, protivzdušné obrany vševojskových svazů, svazků, útvarů a letectva obsahuje celou řadu opatření, která musí směřovat k tomu, aby byly co nejefektivněji využity bojové možnosti všech prostředků, jež jsou do organizace součinnosti začleněny. Řízení všech sil a prostředků protivzdušné obrany má velký význam především z hlediska jejich správného využití, možného zasazení na nebezpečných směrech a efektivního navedení, či střelby na vzdušné cíle. Přitom je nutné počítat i se všemi zákonitostmi, které každý druh vojska má, možnostmi, kterých může využít a čeho je schopen dosáhnout.

Před každým zaměstnáním nebo taktickým cvičením je nutné **připravit** otázky a problémy, které mohou bezprostředně ovlivnit vedení bojové činnosti, možnosti jednotlivých prostředků, způsob organizace MTZ a způsob společného vedení bojové činnosti, aby každý druh vojska splnil své nařazené specifické úkoly. Je důležité, aby při tom vycházel z takových údajů, jako je např. letový resurs, bojový úkol, letiště vzletu a přistání, možnosti navedení, rozdělení úsilí vojska PVO, předpokládané manévry, způsoby materiálního zabezpečení a kdo s kým organizuje součinnost mezi svazky (útvary).

Ke spolehlivému určení způsobu **vzájemného uvědomování** o vzdušných cílech je nutné přesně určit spojovací kanály, sjednotit signály řízení a navádění, označení vlastních sil i prostředků. **Efektivnost** součinnosti různých druhů vojsk PVO je možné zabezpečovat:

- rozdělením prostorů bojové činnosti,
- sladěním čar zasazení do boje stíhacího letectva (SL) a čáry vyvedení z boje (pro jednotlivé svazky a útvary),
- určením způsobu a pořadí společných úsilí při ničení vzdušných cílů,
- stanovením manévru silami a prostředky, zejména na nebezpečné směry a do prostoru sousedů,
- koordinací opatření k zabezpečení přistání stíhacího letectva, které působí na prvý dolet,
- dalšími opatřeními, která ovlivňují splnění daného úkolu.

Při organizaci součinnosti, kterou zpravidla uskutečňujeme na mapách za účasti hlavních funkcionářů součinnostních svazků nebo náčelníků vojska PVO svazů, je nutné **upřesňovat**:

- pořadí uvědomování o vzdušných cílech (určit kanály a frekvence, na kterých budeme uvědomování uskutečňovat),
- bojovou sestavu součinnostních sil a prostředků a přijmout takovou variantu rozmístění, která bude odpovídat jednotnému plánu a zámyslu,
- prostory účinného působení útvarů PLRV v souladu s přijatými zámyslem,
- čáry zasazení a způsoby postupného ničení vzdušných cílů,
- manévry silami a prostředky RTV součinnostních svazků a SL (na jiná letiště) co do času,
- signály rozpoznávání vlastních stí-

hačů i signály pro povolení (zákaz) střelby PLRV,

— úkoly REB s cílem skloubit je s etapami vedení bojové činnosti a přijmout opatření k zabezpečení elektromagnetické koexistence,

— čas k zaujetí (součinnostními důstojníky) míst velení a navedení,

— otázky MTZ součinnostních svazků a útvarů.

Některé zkušenosti z bojů ve Vietnamu a na Blízkém východě ukazují na určité problémy, které významným způsobem ovlivnily i výsledky bojové činnosti. Šlo zejména o technickou nedokonalost organizace průzkumu nepřátelských prostředků vzdušného napadení (NPVN) prostředky PVO, řízení bojové činnosti SL a vojska PVO (zvláště faktor času), rozpoznávání cíle, přijetí rozhodnutí k jeho zničení stíhacím letectvem nebo PLRV. Nebyla dostatečným způsobem řešena otázka bezpečnosti vlastního letectva v prostoru účinné působnosti PVO. Ohraničenost působení SL v malých výškách byla závislá na informacích od RTV. Malá pozornost při řešení otázek součinnosti SL a PLRV zapříčinila nižší efektivnost využití celého systému PVO.

Proto je nutné i v našich podmínkách neustále zkoumat problematiku místa SL v systému PVO pozemního vojska, zejména z hlediska bezpečnosti a jeho využití ve společném prostoru bojové činnosti. Úspěchu a efektivnosti SL můžeme dosáhnout v tom případě, budou-li cíle včas zjišťovány, stíhači rychle uvědomováni a naváděcí stanoviště (NS) budou schopna je navést do východiště zteče, zejména v malých a přízemních výškách. Dále je nutné, aby byla shodně chápána vzdušná situace, na součinnostním VS s jednotným řízením SL i PLRV, které musí být přesné, spolehlivé a nepřetržitě.

Z tohoto hlediska by, podle mého názoru, bylo zapotřebí, aby všechny součinnostní síly i prostředky (zejména na VS součinnostních svazků) měly **jednotnou vzdušnou informaci** o cílech, kterou ve společném prostoru bojové činnosti v souběžných podmínkách zabezpečuje VS svazku PVOS. Dále považují za nezbytné, aby z **jednoho místa** byly přidělovány vzdušné cíle vlastním i součinnostním stíhacím letectvu, PLRV PVOS a vojsku PVO. Zkušenosti potvrdily, že rozdělování cílů je nejvýhodnější uskutečňovat z VS svazku PVOS.

V současné době, vzhledem ke značnému nasycení prostředků PVO, je nejučinější takový způsob součinnosti, při kterém je rozděleno úsilí SL a PLRV, ne na jednotlivé cíle (možnost zničení vlastního

letounu), ale v závislosti na jejich důležitosti na uskupení cílů. Pořadí jejich ničení, jak potvrzují zkušenosti, je nutné stanovit v závislosti na tom, kdo má k tomu výhodnější podmínky a vyšší stupeň bojové pohotovosti.

Zvláště chci zdůraznit složitost součinnosti při vedení boje v malých a přízemních výškách. Zde je vždy nutné před rozhodnutím a přidělením cíle ke zničení zvažovat nasycenost prostoru prostředky PVO, realizované prostory ničení PLRV, vedení a možnosti navádění SL i pořadí ničení cílů v jednotlivých sektorech nebo čarách. Proto je zvyrazňováno, že součinnost musí být nepřetržitá, přesná, spolehlivá a efektivní. Současně s tím vystupuje další důležitý faktor — přesné a rychlé velení z VS svazku PVOS, navádění z NS součinnostních svazků, aktivování nových NS a navádění letounů z pomocných naváděcích stanovišť (PNS).

Předpokladem rychlého velení i včasného uvědomování a přidělování vzdušných cílů je využití ASV, který umožňuje přidělování cílů na zadanych čarách a uvědomování všech sil a prostředků s nejmenším možným zpožděním.

Ochrana stíhacího letectva před sestřelením vlastním PLRV je velmi vážným problémem a je zapotřebí, aby byla předem přesně při dohovoru součinnosti rozpracována. Jsem toho názoru, že ochranu SL můžeme řešit zdokonalováním systému rozpoznávání, stanovením přesného režimu průletu vlastního stíhacího letectva a zabezpečováním dokonale informovanosti VS baterií (jednotek) PLRV o signálech, výškách průletu SL v jednotlivých průletových koridorech.

Zkušenosti z organizace a uskutečňování součinnosti ve společném prostoru bojové činnosti v našich podmínkách svědčí o tom, že je nutné trvale rozpracovávat a upřesňovat plán součinnosti; na společná zaměstnání tento rozpracovávat na začátku každého výcvikového roku.

Při upřesňování plánu je účelné ujasnit si všechny podrobnosti a úkoly, které vyplývají pro součinnostní strany zařazené do pohotovostního systému, řešit otázky součinnosti při plnění společných opatření výcvikového roku a upřesnit kromě dalších společných úkolů i výměnu součinnostních orgánů. Je výhodné, aby součinnostní důstojníci byli předem určováni na delší období a znali podrobnosti konkrétního velitelského stanoviště, na němž budou řešeny zásadní otázky při vedení bojové činnosti. Osvědčilo se nám, když určení pracovníci dobře znali metodiku práce, systém řízení, hlášení, a mohli tak v průběhu vedení bojové činnosti aktivněji

řešit otázky součinnosti i úkoly, které bylo třeba v jednotlivých obdobích splnit. Je rovněž výhodné, aby se tito funkcionáři osobně poznali, zvláště velitelé součinnostních svazků, jejich náčelníci štábů i náčelníci součinnostních velitelských stanovišť.

Z operačně taktického zaměstnání v minulém výcvikovém roce vyplynuly pro nás některé závazné úkoly a získali jsme další zkušenosti. Jde zejména o otázky součinnosti, které je nutné považovat doslova za jeden z nejdůležitějších vzájemných úkolů, bez jejichž důsledného plnění není možné vést efektivní bojovou činnost. To znamená, abychom plně **do života prosazovali**:

— takový stupeň vzájemného skloubení bojové činnosti vojsk, při kterém dosáhneme maximálního využití všech bojových možností součinnostních sil a prostředků

s cílem zničit nepřátelské vzdušné cíle, splnit úkoly v co nejkratším čase a s minimálními ztrátami,

— přesnou sladěnost různých sil a prostředků při vedení úderů na nepřítele a dokázali dovedně využít výsledků součinnostních stran,

— nepřetržitou součinnost, to znamená zabezpečili trvalou vysokou bojovou pohotovost vojsk, přesnou organizaci práce celého systému a zajistili pevné a spolehlivé spojení mezi součinnostními svazky,

— spolehlivou součinnost, tj. zabezpečili osvědčenou práci celého systému i při vyřazení jednotlivých orgánů, které ji usku-tečňují,

— přesné velení při plnění bojového úkolu a činnosti proti konkrétnímu vzdušnému cíli, včetně hlášení o průběhu i výsledcích vedení bojové činnosti atd.

Zkušenosti z Velké vlastenecké války svědčí o velkém množství forem součinnosti i o jejich projevech v konkrétních operacích. Tyto formy doplněné novými poznatky o nepříteli, soudobé technice, zbraňových systémech i o jejich použití v boji jsou aktuální i v současné době. K našim povinnostem patří je dále rozvíjet, promýšlet a hledat stále nové, které by byly pro nepřítele překvapující a účinné.